

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ส่งผลให้เกิดกิจกรรมการปฏิรูปการศึกษาขึ้นในทุกระดับ ซึ่งก็รวมถึงระดับอุดมศึกษาที่จะต้องดำเนินการด้านการปฏิรูปเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษาให้เป็นที่ไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับดังกล่าวนี้ โดยในกระบวนการของการอนุวัตร ได้แสดงออกด้วย “ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2552” และเอกสารแนบท้าย คือ “กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางการปฏิบัติ” ที่กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรตามประกาศและเอกสารดังกล่าวนี้ โดยสถาบันอุดมศึกษาจะต้องบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ถูกกำหนดขึ้นไว้ตามมาตรฐานคุณวุฒิสภาหรือสาขาวิชานั้นๆ หรือตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งสิ่งนี้ก็มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน (2553: 1) ได้เคยกล่าวเน้นย้ำไว้ว่า การกำหนดคุณลักษณะอันเป็นความคาดหวังของคุณลักษณะผลิตของบัณฑิตที่จะได้รับการพัฒนาจากกระบวนการของการศึกษานั้น เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง และถือว่าเป็นความจำเป็นในประเภทแรกของสถาบันการศึกษาอีกด้วย

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (มคอ., Thai Qualifications Framework for Higher Education หรือ TQF. : HEd.) จึงเป็นเครื่องมือสำหรับการนำนโยบายไปปฏิบัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาจะให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งถือเป็นการประกันคุณภาพของบัณฑิตอันเป็นผลผลิตของระบบดังกล่าว ให้เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิอย่างเป็นมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ทั้งกับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีภายในประเทศและของต่างประเทศ ดังนั้น สิ่งนี้จึงเป็นทั้งการสื่อสาร การสร้างความเชื่อมั่น และการสร้างความเข้าใจอย่างถูกต้องตรงกันให้กับสังคม ชุมชน และสถาบันอุดมศึกษาในทุกแห่งในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการเรียนรู้ของบัณฑิต (สจล. วิทยาเขตชุมพร, 2554ก: 1) ซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการให้บริการสาธารณะด้านการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยกรอบของมาตรฐานดังกล่าวถูกแบ่งออกเป็น 5 ด้านด้วยกัน คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics and Moral) 2) ด้านความรู้ (Knowledge) 3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ทั้งวิชาเฉพาะในแต่ละสาขาและวิชาพื้นฐานทั่วไป จะต้องสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตตามมาตรฐานในแต่ละด้านขึ้นมาให้ได้

อย่างไรก็ดี แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนซึ่งได้กล่าวถึงเป้าหมายของการศึกษาอันเป็นที่ยอมรับของนักการศึกษาโดยทั่วไป ก็คือแนวความคิดของ Benjamin S. Bloom (1956) ซึ่งได้กล่าวถึง

“Taxonomy of Education Objectives” หรือ “การจัดแบ่งประเภทของจุดมุ่งหมายทางการศึกษา” ออกไว้เป็น 3 ปริเขต (Domains) ใหญ่ๆ คือ 1) การพัฒนาด้านความรู้ (Cognitive Domain) หรือด้านพุทธิ อันเป็นจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมองของผู้เรียน เริ่มตั้งแต่การจำ การสะสมความรู้ และการพินิจพิจารณาจนเห็นความสัมพันธ์ของความรู้ 2) การพัฒนาด้านเจตคติ (Affective Domain) หรือด้านจิต อันเป็นจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวกับการพัฒนาความรู้สึก อารมณ์ ทักษะ ค่านิยม และความเชื่อ และ 3) การพัฒนาด้านทักษะการปฏิบัติ (Psycho-motor Domain) หรือ ด้านพลังทักษะ อันเป็นจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวกับการประสานกล้ามเนื้อกับประสาทกล้ามเนื้อ ซึ่งจุดมุ่งหมายของการศึกษาทั้ง 3 ปริเขตนี้ มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน และที่สำคัญก็คือ การเน้นจุดมุ่งหมายในด้านใดด้านหนึ่งเป็นการเฉพาะ ก็ย่อมจะก่อให้เกิดผลเสียต่อพัฒนาการในด้านอื่นๆ ของผู้เรียนตามมา ซึ่งสำหรับระบบการศึกษาในประเทศไทยแล้ว การเรียนการสอนโดยเกือบจะทั้งหมด ก็มักจะเน้นหนักความสำคัญไปในเฉพาะพัฒนาการด้านสมอง แต่หย่อนพัฒนาการทางด้านจิตใจและด้านทักษะ ดังนั้น ผลลัพธ์ของกระบวนการการเรียนการสอนจึงบรรลุได้เพียงแค่นี้ในระดับที่หนึ่ง คือ ความรู้และความจำ เท่านั้น (อุทุมพร จามรมาน, 2544 : 21)

สำหรับนักศึกษาที่เรียนในระดับอุดมศึกษาชั้นปริญญาตรี เกือบจะทั้งหมดจะต้องผ่านกระบวนการของการพัฒนาผู้เรียนด้วยวิชาการศึกษาทั่วไป (General Education) ซึ่งตามความเห็นของพระเทพเวที (ประยูร ปยุตโต) (2532: 6) มองว่าความมุ่งหมายของวิชาการศึกษาทั่วไป ในระดับสูงสุดหรือในระยะยาว ก็คือ จะต้องมุ่งสร้างบัณฑิตที่ดี (อันหมายถึงคนดี) ในขณะที่วิชาอื่นๆ ที่เป็นวิชาเฉพาะและวิชาชีพ จะมุ่งสร้างเครื่องมือหรืออุปกรณ์ให้กับบัณฑิตไว้ใช้สำหรับประกอบการดำเนินชีวิตตามวิชาชีพนั้นๆ แต่หากพิจารณาที่กระบวนการของการเรียนการสอนวิชาการศึกษาทั่วไป ในช่วงระยะสั้น จะเป็นวิชาที่ทำให้นักศึกษามีความพร้อมและมีท่าทีที่ถูกต้องในการศึกษาเล่าเรียนในขณะนั้นๆ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า วิชาการศึกษาทั่วไปมุ่งสร้างความเป็นนักศึกษาที่ดี แต่หากพิจารณาในระยะยาวแล้ว วิชาการศึกษาทั่วไป ก็จะมุ่งสร้างบัณฑิตที่ดี นั่นเอง

สาระวิชารัฐศาสตร์ ก็เป็นเนื้อหาหนึ่งที่ถูกรรจนาไว้ในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมายเพื่อจะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดีในระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นพลเมืองดี และตัดสินใจกระทำตนเป็นพลเมืองดีในที่สุด ซึ่งทั้งหมดนี้ ก็คือ การปฏิบัติตนในฐานะของผู้อยู่ใต้ปกครองที่ดี คือ จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมือง อาทิ การเสียภาษี การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นต้น และเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองตามสิทธิที่ตนเองพึงจะกระทำได้ อาทิ การเข้าร่วมกิจกรรมประชาคม การแสดงออกทางการเมืองในรูปแบบที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ ก็สอดคล้องกับค่านิยมของวิชาการศึกษาทั่วไปของคณะกรรมการมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดซึ่ง ไพอูร์ย สินลาร์ตัน (2550 : 2-3) ได้สรุปไว้ว่า เป็นนิยามที่ชัดเจนและสามารถสะท้อนถึงเป้าหมายและสามารถอธิบายถึงบทบาทของวิชาการศึกษาทั่วไปได้ดีที่สุด กล่าวคือ วิชาการศึกษาทั่วไป “เป็นการศึกษาส่วนที่ทำให้ผู้ได้รับการศึกษาเป็นผู้มีความรับผิดชอบและเป็นพลเมืองดี” ในขณะที่วิชา

การศึกษาเฉพาะด้าน “เป็นการศึกษาเพื่อสร้างความสามารถของผู้ศึกษาในทางอาชีพ” ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้ ก็มิได้แยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดแต่ประการใด

ดังนั้น สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ จึงจะเป็นการศึกษาถึงเนื้อหาของการเรียนการสอนในสาระวิชา รัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศไทย และพร้อมทั้งนำเสนอแนวทางของการเรียนการสอนสาระวิชา รัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทยด้วย ทั้งนี้โดยพิจารณาถึงเป้าหมายที่จะต้องเกิดขึ้นกับผู้เรียน คือบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จะต้องมีความรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เป็นเข็มทิศชี้ทางเป็นประการสำคัญ ซึ่งทั้งหมดนี้จะเป็นการค้นหาคำตอบของปัญหาวิจัยที่ว่า เมื่อจุดมุ่งหมายทางการศึกษาได้ถูกกำหนดไว้โดยประกาศฉบับดังกล่าวนี้แล้ว วิธีการสอนในรูปแบบต่างๆ และวิธีการวัดและประเมินผลในรูปแบบต่างๆ ชนิดหรือประเภทใดบ้าง ที่อาจารย์ผู้สอนในฐานะของผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกการเรียนการสอน หรืออาจจะเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่าเป็น “เพื่อนร่วมทางการเรียนรู้” (Facilitator) ควรจะต้องเลือกนำมาใช้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดพัฒนาการของผู้เรียนอันเป็นผลผลิต/ผลลัพธ์ของระบบการจัดการศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอันเป็นคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ตามประกาศฉบับดังกล่าวนี้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อสำรวจเนื้อหาของการเรียนการสอนสาระวิชา รัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย

1.2.2 เพื่อศึกษาผลของการพัฒนาผู้เรียนในสาระวิชา รัฐศาสตร์ ตามเกณฑ์เป้าหมายของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กับกรณีศึกษาใน สจล.วิทยาเขตชุมพร

1.2.3 เพื่อนำเสนอแนวทางของการเรียนการสอนสาระวิชา รัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตของหน่วยที่ใช้ในการศึกษาวิจัย (Unit of Analysis) คือ 1) เนื้อหาของคำอธิบายรายวิชาในสาระวิชา รัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารหลักสูตรการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 62 แห่ง รวมจำนวนเอกสารทั้งสิ้น 96 ฉบับ 2) กรณีศึกษา คือ นักศึกษาจำนวน 57 คน ใน สจล. วิทยาเขตชุมพร ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ในสาระวิชาทางรัฐศาสตร์ คือ รายวิชา 90040004 และ 90403004

การปกครองท้องถิ่นไทย 3(3-0-6) และ 3) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่มาทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบข้อเสนอแนวทางของการเรียนการสอนสาระวิชาวิทยาศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไป

1.3.2 ขอบเขตของเนื้อหาการศึกษาวิจัย ประกอบไปด้วยการสำรวจเนื้อหาของการเรียนการสอนสาระวิชาวิทยาศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย ซึ่งจะทำได้รายละเอียดในลักษณะของเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนในปัจจุบัน และยังทำให้ได้ทราบว่าเนื้อหาดังกล่าวนี้นักศึกษาได้นำเสนอไว้ให้กับผู้เรียนในลักษณะใด นอกจากนี้ ยังจะได้ศึกษาถึงผลของการพัฒนาผู้เรียนตามเกณฑ์เป้าหมายของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 กับกรณีศึกษาใน สจล.วิทยาเขตชุมพร ที่ลงทะเบียนเรียนในสาระวิชาวิทยาศาสตร์ (รายวิชาการปกครองท้องถิ่นไทย ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2555) แต่ทั้งนี้ ด้วยการอ้างอิงกับเกณฑ์เป้าหมายตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ) และยังรวมไปถึงการนำเสนอแนวทางของการจัดการเรียนการสอนสาระวิชาวิทยาศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย อีกด้วย

1.3.3 ขอบเขตของระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา คือ ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2554 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ.2555 ทั้งนี้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาในชั้นเรียนได้กระทำ 2 ครั้ง คือ ครั้งแรก (การทดสอบก่อน) ในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2555 และครั้งที่ 2 (การทดสอบหลัง) ในเดือนกันยายน พ.ศ.2555 อนึ่ง สำหรับรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์นี้ได้กระทำแล้วเสร็จในช่วงต้นเดือนตุลาคม พ.ศ. 2556

1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น

กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาทุกคนได้ตอบแบบวัดคุณสมบัติของผู้เรียนฯ ทั้งข้อมูลพื้นฐานส่วนตัว และข้อมูลคุณสมบัติของผู้เรียนตามเกณฑ์เป้าหมายของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ ทั้ง 5 ประการ ตามสภาพความเป็นจริงของตนเอง โดยไม่มีอิทธิพลใดๆ มาบังคับหรือจูงใจให้คล้อยตามแต่ประการใด และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริงและความคิดเห็นนั้นได้ตั้งอยู่บนฐานของความรู้และความเชี่ยวชาญในทางวิชาการของตนเอง

1.5 สมมุติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

เอกสารที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของรายวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรี และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาระวิชาวิทยาศาสตร์ อันได้แก่ เป้าหมายของการพัฒนาบัณฑิตในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามพัฒนาการของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย มาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านของคุณวุฒิระดับปริญญาตรี (ระดับที่ 2) จุดมุ่งหมายทางการศึกษา สาระวิชาวิทยาศาสตร์ สาระวิชาวิทยาศาสตร์ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ตามหลักสูตรคณะเทคโนโลยีการเกษตร ประจำปีการศึกษา 2548 สาระวิชา

รัฐศาสตร์ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับ พ.ศ. 2551 และ สาระวิชารัฐศาสตร์ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับ พ.ศ. 2552

ประกอบกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาการศึกษาทั่วไปของ พัชรภา ดันดิฐเวช (2553); พอเพ็ญ ไกรนรา และคณะ (2552); ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2549); สมเดช เฉยไสย (2549); อรวัฒนา ชินพันธ์ (2548); และ สนอง แก้วเกิด (2543) รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของบัณฑิต ที่พึงประสงค์ของ พรณพัชร วิมลทรง (2555); กฤตพร ชูแสง และคณะ (2554); เกศรินทร์ เพ็ชรรัตน์ และคณะ (2554); เจตนิพัทธ์ บุญสวัสดิ์ และคณะ (2554); นวิวรรณ แจ็งกิจ และคณะ (2554); ชไมพร สิงห์ตระหง่าน (2554); ณัฐแก้ว ช้องรอด (2554); อภิรติ โสฬศ และคณะ (2554); อัจฉราวรรณ ณ สงขลา และคณะ (2554); คาระกา ศิริสันติสัมฤทธิ์ (2553); พลวัต วุฒิประจักษ์ (2553); ปารีณา แอนเดอร์สัน และคณะ (2552); อรณรงค์ เข็นเกษม (2552); จิราพร วัฒนศรีสิน และคณะ (2551); พัชรี ศรีสังข์ (2551); รื่นฤดี ชัยอำมาตย์ (2549); กฤษฏี ปทุมชัย และคณะ (2548); สถาบันวิจัยและพัฒนา สถาบันราชภัฏลำปาง (2548); วรณวิภา จตุชัย และคณะ (2547); ศิริวรรณ สิทธิพิทุไชรวรรณ (2547); สุณิสา อิมเอิบ (2545); และ นิรมล สุวรรณกาศ (2540)

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1.5.1. สมมติฐานข้อที่ 1 เนื้อหาของการเรียนการสอนสาระวิชารัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย ประกอบไปด้วย 2 ลักษณะ คือ การนำเสนอเนื้อหา รายวิชาทางรัฐศาสตร์โดยตรง และการบูรณาการเนื้อหา

1.5.2. สมมติฐานข้อที่ 2 ผลของการพัฒนาผู้เรียนในสาระวิชารัฐศาสตร์ ตามเกณฑ์เป้าหมายของ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กับกรณีศึกษาใน สจล.วิทยาเขตชุมพร สามารถทำให้ผู้เรียนมีระดับการพัฒนาที่เพิ่มมากขึ้นในทุกมาตรฐาน

1.5.3. สมมติฐานข้อที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญมีระดับความเชื่อมั่นในข้อเสนอแนวทางของการเรียนการสอนสาระวิชารัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย ที่ถูกพัฒนาขึ้นในการวิจัยนี้ ในระดับตั้งแต่มาก เป็นต้นไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบเนื้อหาของการเรียนการสอนสาระวิชารัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย รวมทั้งยังทำให้ได้ทราบว่าเนื้อหาดังกล่าวนี้นี้ ถูกนำเสนอไว้ให้กับผู้เรียนในลักษณะใด

1.6.2 ทำให้ทราบผลของการพัฒนาผู้เรียนในสาระวิชารัฐศาสตร์ของ สจล.วิทยาเขตชุมพร ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โดยพิจารณาอ้างอิงตามเกณฑ์เป้าหมายของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ซึ่งถือได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการวิจัยในชั้นเรียน ที่จะมุ่งค้นหา ปัญหาของการเรียนการสอนและแนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหาต่างๆ ต่อไป

1.6.3 ทำให้ได้แนวทางของการพัฒนาการเรียนการสอน พร้อมทั้งเกิดการพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอนในสาระวิชารัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรี ทั้งภายใน สจล. วิทยาเขตชุมพร และสถาบันอุดมศึกษาแห่งอื่นๆ ของประเทศไทย

1.6.4 ทำให้ได้แนวทางของการศึกษาวิจัยในด้านเนื้อหา ผลของการพัฒนาผู้เรียน และแนวทางของการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาของรายวิชาอื่นๆ ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

1.6.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไปได้

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 สจล.วิทยาเขตชุมพร หมายถึง ช่วงเวลาก่อนหน้าและในวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2556 คือ “สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร” และตั้งแต่วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2556 คือ “สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร เขตอุดมศักดิ์ จังหวัดชุมพร” ตามความที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 130 ตอนพิเศษ 96 ง หน้า 37 เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2556

1.7.2 ผู้เรียน หมายถึง นักศึกษา สจล.วิทยาเขตชุมพร ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 90040004 และ 90403004 การปกครองท้องถิ่นไทย 3(3-0-6) ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2555

1.7.3 เนื้อหา หมายถึง สาระวิชารัฐศาสตร์

1.7.4 ผลของการพัฒนาผู้เรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนได้รับการพัฒนา คุณลักษณะขึ้น ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ที่แบ่งออกเป็น 5 ประการ คือ มาตรฐานด้านคุณธรรมจริยธรรม มาตรฐานด้านความรู้ มาตรฐานด้านทักษะทางปัญญา มาตรฐานด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และมาตรฐานด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

1.7.5 การเรียนการสอน หมายถึง เนื้อหาของคำอธิบายรายวิชา รูปแบบของการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลของการพัฒนาผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

1.7.6 โมเดลการสอน หมายถึง ข้อเสนอแนวทางของการเรียนการสอนสาระวิชารัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้

1.7.7 **สาระวิชารัฐศาสตร์** หมายถึง เนื้อหาของรายวิชาทางรัฐศาสตร์ซึ่งแบ่งออกอย่างคร่าวๆ ได้แก่ สาระด้านการเมืองการปกครอง สาระด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และสาระด้านรัฐประศาสนศาสตร์หรือการบริหารรัฐกิจ ซึ่งถูกนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไป ในหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย

1.7.8 **วิชาการศึกษาทั่วไป** หมายถึง รายวิชาที่กำหนดให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคน ในทุกคณะวิชาและสาขาวิชาเอก ต้องลงทะเบียนเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจในธรรมชาติ เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นและสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่งตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ได้กำหนดขึ้นเป็นมาตรฐานผลการเรียนรู้ใน 5 ประการ คือ มาตรฐานด้านคุณธรรมจริยธรรม มาตรฐานด้านความรู้ มาตรฐานด้านทักษะทางปัญญา มาตรฐานด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และมาตรฐานด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

1.7.9 **มหาวิทยาลัยไทย** หมายถึง สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ทั้งที่เป็น

- 1) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 16 แห่ง
- 2) สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ จำนวน 14 แห่ง
- 3) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (ราชภัฏ) จำนวน 40 แห่ง
- 4) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (ราชมงคล) จำนวน 9 แห่ง
- 5) มหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 40 แห่ง
- 6) สถาบันเอกชน จำนวน 8 แห่ง
- 7) วิทยาลัยเอกชน จำนวน 23 แห่ง
- และ 8) วิทยาลัยชุมชน จำนวน 20 แห่ง

1.7.10 **หลักสูตร** หมายถึง หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย

1.7.11 **ชื่อรายวิชา** หมายถึง ชื่อของรายวิชาในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไป ในหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย

1.7.12 **คำอธิบายรายวิชา** หมายถึง ข้อความที่ถูกพรรณนาไว้อย่างคร่าวๆ ว่า ภายในขอบเขตของชื่อรายวิชานั้นๆ ได้กล่าวถึงเนื้อหาสาระที่ถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนในเรื่องใดๆ บ้าง

1.7.13 **เกณฑ์เป้าหมายของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542** หมายถึง เกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขึ้น โดยจัดทำเป็นประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2552 ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ประการ คือ 1) เกณฑ์เป้าหมายด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) เกณฑ์เป้าหมายด้านความรู้ 3) เกณฑ์เป้าหมายด้านทักษะทางปัญญา 4) เกณฑ์เป้าหมายด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) เกณฑ์เป้าหมายด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

1.7.14 **เกณฑ์เป้าหมายด้านคุณธรรมจริยธรรม** หมายถึง ผู้เรียนจะต้องสามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรมจริยธรรม และวิชาชีพโดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม อาทิ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจโลก เป็นต้น ซึ่งตามเกณฑ์เป้าหมายในข้อนี้ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้นำมาพัฒนาเป็นตัวชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น 5 ประการ คือ 1) มีจิตสาธารณะ เสียสละ และตระหนักในคุณค่าของคุณธรรมจริยธรรม 2) มีวินัย ขยัน อดทน ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม 3) เคารพสิทธิ คุณค่า ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง 4) ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และข้อบังคับของสถาบันและสังคม และ 5) มีความซื่อสัตย์สุจริต ตระหนักและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาการและวิชาชีพ

1.7.15 **เกณฑ์เป้าหมายด้านความรู้** หมายถึง ผู้เรียนจะต้องมีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ตระหนักรู้หลักการและทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ จะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชา และตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการต่อยอดองค์ความรู้ สำหรับหลักสูตรวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติ จะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ซึ่งตามเกณฑ์เป้าหมายในข้อนี้ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้นำมาพัฒนาเป็นตัวชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น 5 ประการ คือ 1) มีความรู้และความเข้าใจแนวคิดพื้นฐาน หลักการและทฤษฎีของศาสตร์ที่ศึกษา 2) สามารถบูรณาการความรู้ในวิชาที่ศึกษากับความรู้ในศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง 3) มีทักษะในการนำความรู้มาพัฒนาตนเอง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีความสุข 4) มีทักษะในการประยุกต์ และผสมผสานความรู้เพื่อการพัฒนาสังคม และ 5) สามารถติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีผลกระทบต่อตนเอง และท้องถิ่น

1.7.16 **เกณฑ์เป้าหมายด้านทักษะทางปัญญา** หมายถึง ผู้เรียนจะต้องสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาและงานอื่นๆ ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพ สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ นักศึกษาต้องสามารถใช้วิธีการปฏิบัติงานประจำและหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งตามเกณฑ์เป้าหมายในข้อนี้ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้นำมาพัฒนาเป็นตัวชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น 6 ประการ คือ 1) สามารถคิดอย่างเป็นระบบและมีวิจารณญาณที่ดี 2) สามารถค้นหา

ข้อมูล ข้อเท็จจริง จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และนำไปประยุกต์ใช้ได้ 3) มีความใฝ่รู้ สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหา 4) สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาที่ศึกษากับความรู้ในศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 5) สามารถคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ และ 6) สามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและทันการเปลี่ยนแปลง

1.7.17 **เกณฑ์เป้าหมายด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ** หมายถึง ผู้เรียนจะต้องมีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนและต้องใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาตนเองและอาชีพ ซึ่งตามเกณฑ์เป้าหมายในข้อนี้ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้นำมาพัฒนาเป็นตัวชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น 6 ประการ คือ 1) เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลและสามารถทำงานเป็นทีม 2) มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม มีมนุษยสัมพันธ์และมารยาทสังคมที่ดี มีความคิดเชิงบวก และมีวิถีภาวะทางอารมณ์และสังคม 3) มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและงานในกลุ่ม 4) สามารถใช้ความรู้ในศาสตร์มาช่วยเหลือสังคมในประเด็นที่เหมาะสม 5) มีความรับผิดชอบการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งต่อตนเองและวิชาชีพ และ 6) สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมองค์กร

1.7.18 **เกณฑ์เป้าหมายด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ** หมายถึง ผู้เรียนจะต้องสามารถศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นปัญหา สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมาย และนำเสนอข้อมูลสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการพูด การเขียน สามารถเลือกใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้ ซึ่งตามเกณฑ์เป้าหมายในข้อนี้ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้นำมาพัฒนาเป็นตัวชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น 4 ประการ คือ 1) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์และสถิติเพื่อวิเคราะห์ ประมวลผล การแก้ปัญหา เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และนำเสนอข้อมูลได้อย่างเหมาะสม 2) มีทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขในการค้นคว้าและแก้ไขปัญหา 3) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้น เก็บรวบรวมข้อมูล และจัดการข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์ และ 4) มีทักษะในการสื่อภาษาไทยและภาษาต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเลือกใช้รูปแบบการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม